

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 25387/2023
30.10.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранке Дражић, председника већа, Марине Милановић и Весне Мاستиловић, чланова већа, у парници тужилаца АА и ББ, обојица из ..., чији је пуномоћник Горан Стошић, адвокат из ..., против туженог ЈП „Путеви Србије“, ради заузећа и накнаде, одлучујући о ревизији тужилаца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 2052/23 од 08.06.2023. године, у седници одржаној 30.10.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужилаца изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 2052/23 од 08.06.2023. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Димитровграду П 39/22 од 24.02.2023. године, ставом првим изреке, утврђено је да је тужени заузео кп бр. ..., шума 5. класе, површине 1635 м2, потес „...“ уписана у лн бр. .. КО ..., власништво тужилаца, са обимом удела од по 1/2; ставом другим изреке, тужени је обавезан да тужиоцима на име накнаде за фактичку експропријацију кп бр. ..., шума 5. класе површине 1635 м2, потес „...“ уписана у лн бр. .. КО ... исплати тржишну вредност у износу од 1.050,00 динара по м2, што укупно износи 1.716.750,00 динара, односно свакоме по 858.375,00 динара са законском затезном каматом почев од 24.02.2023. године као дана пресуђења до коначне исплате; ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужиоцима накнади трошкове парничног поступка у износу од 722.658,75 динара.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж 2052/23 од 08.06.2023. године преиначена је пресуда Основног суда у Димитровграду П 39/22 од 24.02.2023. године тако што је одбијен тужбени захтев тужилаца којим су тражили да се утврди да је тужени заузео кп бр. ..., шума 5. класе, површине 1635 м2, потес „...“ уписана у лн бр. .. КО ..., власништво тужилаца са обимом удела од по 1/2 као неоснован; одбијен је тужбени захтев тужилаца којим су тражили да се обавезе тужени да тужиоцима на име накнаде за фактичку

експропријацију кп бр. ..., шума 5. класе, површине 1635 м2, потес „...“ уписана у лн бр. .. КО ..., исплати тржишну вредност у износу од 1.050,00 динара по м2, што укупно износи 1.716.750,00 динара, односно сваком тужиоцу по 858.375,00 динара са законском затезном каматом од 24.02.2023. године као пресуђења па до коначне исплате, као неоснован; обавезани су тужиоци да туженом накнаде трошкове парничног поступка у износу од 71.767,50 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужиоци су преко пуномоћника благовремено изјавили ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду у смислу одредбе члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона парничном поступку - ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11, ... 18/20) Врховни суд је утврдио да ревизија тужилаца није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности. Других битних повреда одредаба парничног поступка из наведене законске одредбе, које би могла представљати основ за уважавање ревизије тужилаца нема.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиоци су сувласници кп бр. .. КО ..., по култури шума 5. класе, површине 1635 м2, уписане у лн бр. .. КО Та парцела је раније била саставни део кп бр. .. КО ..., али је спроведена деоба ради поступка експропријације на две парцеле – кп .. и кп .. . На кп .. изграђен је канал за спречавање продирања атмосферске воде на ауто-пут и та парцела је формално експроприсана и постала је саставни део ауто-пута са новом ознаком .., док је кп .. на коју се односи тужбени захтев тужилаца, коришћена као градилиште за изградњу поменутог канала. Увиђајем суда на лицу места уз учешће вештака геометра, утврђено је да се на кп .. налазе остаци грађевинског материјала и шута, насипана је земља и разбацано камење. Насута земља није утабана и уваљана и делује да су гомиле земље новијег датума и различите висине. На основу налаза и мишљења судског вештака за област грађевинарство – ужа специјалност геодезија и допунског налаза и мишљења, утврђено је да је кп .. за потребе експропријације подељена на кп .. и .. све КО ..., па је констатовано заузеће на целој кп .. по култури шума 5. класе, површине 1635 м2 које се огледа у разбацаном шуту од бетона и другог грађевинског материјала који је коришћен за изградњу канала на кп На парцели се налазе и колотрази тешких грађевинских машина. Парцела је локализована југозападно од кп .. на којој је изграђен бетонски канал и на којој је вршено ископавање усека, тако да је спорна парцела коришћена као прилаз за одвожење и довожење грађевинског материјала. Вештак је проценио да тржишна вредност ове парцеле износи 1.050,00 динара по м2. У допунском налазу вештак је навео да је некадашња кп .. сада припојена кп .. на којој се налази ауто-пут у власништву Републике Србије у режиму јавне својине. Уз спорну парцелу налази се и кп .., међусобно су спојене и простиру се у правцу југ-север, између пољског пута и парцеле ауто-пута. На северозападном делу предметне парцеле постоји шума, док се на југоисточном и југозападном делу налази део који представља спорни простор. На парцели .. видљиви су трагови остатка од градилишта које

је служило за изградњу канала и спречавање продирања атмосферске воде на ауто-пут и потпорних зидова, а видљиви су и колотрази од теретних возила, разбацани остаци грађевинског материјала и бетона, као и камење које је служило приликом изградње канала и потпорних зидова. На североисточном делу парцеле према каналу јасно се види да је скидан горњи слој (хумус) како би се парцела свела на ниво канала како не би атмосферске и бујичне воде које се сливају низ парцелу прескакале канал и угрожавале ауто-пут, па је због наведеног вештак закључио да кп .. није употребљива за своју намену.

На основу утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да је тужени извршио заузеће предметне парцеле, па је обавезао туженог да тужиоцима исплати накнаду на име фактичке експропријације применом члана 58. Устава Републике Србије и Протокола број 1 уз Европску конвенцију о људским правима.

Другостепени суд је одлучујући о жалби туженог, преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев тужилаца, као неоснован, заузимајући правни став да тужиоцима кп бр. .. није одузета из државине, да тужиоци и даље имају својинска права на истој у пуном обиму; део парцеле је и даље под шумом, а задео парцеле на коме је расут грађевински материјал није утврђена могућност њеног коришћења за гајење пољопривредних култура или за неке друге намене о чему се и не може изјашњавати вештак геодезије, већ вештак пољопривредне струке, а такво вештачење није предложено ни обављено; део предметне парцеле уз новоизграђени канал, приказан у прилогу 3. основног налаза вештака, који је према мишљењу вештака у функцији заштите новоизграђеног канала и усека, могао би се сматрати заузетим од стране туженог, али како током поступка тај део парцеле није одређен, није утврђена површина, ни мере ни границе, то није могуће утврдити површину заузетог дела парцеле тужилаца, а терет доказивања тих битних чињеница био је на тужиоцима у смислу члана 231. став 2. ЗПП; чињеница да се на преосталом делу парцеле налазе остаци грађевинског материјала и колотрази теретних возила не представљају трајно одузимање парцеле, нити је током поступка доказана немогућност успостављања пређашњег стања у смислу одредбе члана 185. ЗОО, а у случају немогућности успостављања пређашњег стања тужиоци би имали право на накнаду штете због умањене вредности парцеле, не на исплату накнаде у висини тржишне вредности непокретности; северозападни део парцеле је и даље под шумом и на том делу није било промена; због наведеног по оцени другостепеног суда нема места примени одредбе члана 58. Устава Републике Србије и Протокола 1. уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода, члан 1.

По оцени Врховног суда, неосновано се ревизијом указује да се наведени закључак и правни став другостепеног суда заснива на погрешној примени материјалног права.

Према члану 58. став 2. Устава Републике Србије, до дозвољеног одузимања права својине које не представља повреду права на имовину, може доћи под кумулативно испуњеним условима: да је учињена у јавном интересу утврђеном на основу закона и да је учињено уз накнаду која не може бити нижа од тржишне.

Протоколом 1. уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода, у члану 1. гарантује се заштита имовине и прописано је да свако физичко и правно лице има право на неометано уживање своје имовине, да нико не може бити лишен своје имовине осим у јавном интересу и под условима предвиђеним законом и општим начелима међународног права. Међутим, ове одредбе ни на који начин не утичу на право државе да примењује законе које сматра потребним да би регулисала коришћење имовине у складу са општим интересима или да би обезбедила наплату пореза или других дажбина или казни.

У конкретном случају тужиоци нису фактички лишени своје имовине и овлашћења која чине садржину права својине, па се тужиоцима не може досудити накнада за тражену катастарску парцелу. Таква накнада досуђује се само власнику који је лишен своје имовине, што овде није случај.

Врховни суд прихвата правни став другостепеног суда да део предметне парцеле уз новоизграђени канал приказан у прилогу 3. основног налаза вештака који према мишљењу вештака јесте у функцији заштите новоизграђеног канала и усека и могао би се сматрати заузетим од стране туженог, али да тај део парцеле није одређен од стране тужилаца, није утврђена површина ни мере ни границе заузетог дела парцеле тужилаца, те да је терет доказивања те битне чињенице био на тужиоцима у смислу члана 231. став 2. ЗПП, а да преостали део парцеле није одузет па чињеница да се на преосталом делу налазе остаци грађевинског материјала и колотрази теретних возила, не представљају трајно одузимање парцеле, нити је током поступка тужилац доказао немогућност успостављања пређашњег стања у смислу одредбе члана 185. ЗОО, а у случају немогућности успостављања пређашњег стања тужиоци би имали право на накнаду штете због умањене вредности парцеле, а не на исплату накнаде у висини тржишне вредности целе кп ..

Са изнетих разлога неосновани су ревизијски наводи тужилаца да је побијаном пресудом погрешно примењено материјално право.

Правилна је и одлука о трошковима парничног поступка донета применом члана 165. став 2. ЗПП у вези члана 153. и 154. ЗПП.

Како се ни осталим наводима ревизије не доводи у сумњу правилност примене материјалног права од стране другостепеног суда, Врховни суд је одлучио као у изреци пресуде применом члана 414. ЗПП.

**Председник већа-судија,
Бранка Дражић, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**